

จาก “นาเชนแนล เอกซฮิบิเชน” ถึง “สยามรัฐพิพิธภัณฑ์”: ภาพสะท้อนประวัติศาสตร์สยาม
ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

นางสาวกัญจิกา ศรีอุดม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา ๒๕๔๕
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

FROM "NATIONAL EXHIBITION" TO "THE SIAMESE KINGDOM EXHIBITION":
REFLECTIONS OF SIAMESE HISTORY
IN THE REIGNS OF KING CHULALONGKORN AND KING VAJIRAVUDH

Miss Kanthika Sriudom

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in History

Department of History

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic year 2006

Copyright of Chulalongkorn University

491166

หัวข้อวิทยานิพนธ์

จาก “นาชนแนล เอกซิปีเชน” ถึง “สยามรัฐพิพิธภัณฑ์”: ภาพสะท้อน
ประวัติศาสตร์สยามในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
และพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

โดย

นางสาวกัญจิกา ศรีอุดม

สาขาวิชา

ประวัติศาสตร์

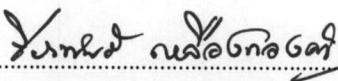
อาจารย์ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ ดร. ปิยนาด บุนนาค

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

อาจารย์ ดร. สูด จอนเจดสิน

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต

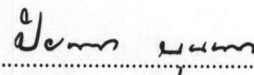

.....
(ศาสตราจารย์ ดร. ชีระพันธ์ เหลืองทองคำ)

คณบดีคณะอักษรศาสตร์

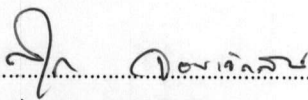
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ พิพาดา ชังเจริญ)

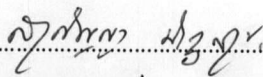
ประธานกรรมการ

.....
(ศาสตราจารย์ ดร. ปิยนาด บุนนาค)

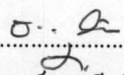
อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(อาจารย์ ดร. สูด จอนเจดสิน)

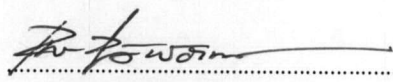
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกัญญา บำรุงสุข)

กรรมการ

.....
(อาจารย์ ดร. ชีรวัด ณ ป้อมเพชร)

กรรมการ

.....
(อาจารย์ ดร. สุเนตร ชุตินธรานนท์)

กรรมการ

กัญจิกา ศรีอุดม : จาก “นาเซนแนล เอกซฮิบิเชน” ถึง “สยามรัฐพิพิธภัณฑ์”: ภาพสะท้อนประวัติศาสตร์สยามในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (FROM “NATIONAL EXHIBITION” TO “THE SIAMESE KINGDOM EXHIBITION”: REFLECTIONS OF SIAMESE HISTORY IN THE REIGNS OF KING CHULALONGKORN AND KING VAJRAVUDH) อ.ที่ปรึกษา: ศ.ดร. ปิยนาท นูนาค, อ.ที่ปรึกษาร่วม: อ.ดร. สูด จอนเจดิสัน, ๓๗๕ หน้า.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา “เอกซฮิบิเชน” ของสยาม ตั้งแต่ “นาเซนแนล เอกซฮิบิเชน” เมื่อ พ.ศ. ๒๔๒๕ ถึง “สยามรัฐพิพิธภัณฑ์” เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๘ ที่ได้รับอิทธิพลจากมหกรรมนานาชาติ กับทั้งยังทำให้เห็นภาพสะท้อนประวัติศาสตร์สยามในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ผลจากการศึกษาทำให้เห็นความสำคัญและพัฒนาการของ “เอกซฮิบิเชน” ดังนี้
 ประการที่ ๑ การจัด “เอกซฮิบิเชน” ของสยามในต่างประเทศเป็นการสร้างภาพลักษณ์ของสยามในฐานะอารยประเทศและการรักษาทางพระราชไมตรีกับนานาประเทศ

ประการที่ ๒ ชนชั้นนำสยามนำแนวคิดเรื่อง “เอกซฮิบิเชน” มาปรับใช้ให้เห็นว่าสยามมีความก้าวหน้าและทันสมัย จึงเกิดกระบวนการจัดแสดง “เอกซฮิบิเชน” ตามแบบอย่างตะวันตกขึ้นในสยามอย่างสม่ำเสมอ จนเกิดการถ่ายทอดแนวคิดเรื่องการจัด “เอกซฮิบิเชน” จากชนชั้นนำไปสู่ข้าราชการและราษฎร ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด

ประการที่ ๓ การจัด “เอกซฮิบิเชน” ในสยามดำเนินการไปพร้อมกับการสั่งงานในระบบราชการสมัยใหม่ ซึ่งมีระบบจัดการที่ชัดเจน ทำให้ข้าราชการได้พัฒนาตนเองจากการลงมือปฏิบัติ เมื่อต้องจัด “เอกซฮิบิเชน” เพื่อให้ราษฎรได้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ประการที่ ๔ การจัด “เอกซฮิบิเชน” ในกรุงเทพฯ สะท้อนให้เห็นการเจริญเติบโตของกรุงเทพฯ เป็นเมืองสมัยใหม่แบบตะวันตก ซึ่งเห็นได้จากการสร้างถนน สะพานและรถรางเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทาง ตลอดจนจนประเภทและจำนวนธุรกิจสมัยใหม่ที่เพิ่มมากขึ้น

ภาควิชา ประวัติศาสตร์
 สาขาวิชา ประวัติศาสตร์
 ปีการศึกษา ๒๕๔๕

ลายมือชื่อนิสิต กัญจิกา ศรีอุดม
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ปิยนาท นูนาค
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม สูด จอนเจดิสัน

4580909222: MAJOR HISTORY

KEY WORDS: National Exhibition, Dusit Park Fair, Rice Exhibition, Agricultural and Commerce Exhibition, Student's Arts and Crafts Exhibition, Winter Fair, the Siamese Kingdom Exhibition, History in the reign of King Chulalongkorn, History in the reign of King Vajiravudh

KANTHIKA SRIUDOM : FROM "NATIONAL EXHIBITION" TO "THE SIAMESE KINGDOM EXHIBITION": REFLECTIONS OF SIAMESE HISTORY IN THE REIGNS OF KING CHULALONGKORN AND KING VAJIRAVUDH. THESIS ADVISOR: PROFESSOR PIYANART BUNNAG, Ph.D., THESIS COADVISOR: SUD CHONCHIRDSIN, Ph.D., 379 pp.

This thesis studies the "Siamese Fairs and Exhibitions" from the "National Exhibition" in 1882 to "The Siamese Kingdom Exhibition" in 1926, which were influenced by international exhibitions. This study also reflects Siamese history in the reigns of King Chulalongkorn and King Vajiravudh.

The study of the "Siamese Fairs and Exhibitions" illustrates the significance and development of the following:-

Firstly, Siamese participations in many international exhibitions were seen as a way to demonstrate Siam as a civilized nation. They were also used to strengthen international relations.

Secondly, having learnt the technique of organizing fairs and exhibitions from the West, the Siamese elite started organizing their own as proof of the Kingdom's modernization. By organizing fairs and exhibitions times and again, the knowledge of modern management was passed on from the elite to the government officials and to the public.

Thirdly, the organization of fairs and exhibitions in Siam relied on the modern bureaucratic system, which had a clear line of management. This coupled with actual practice from organizing the events on a regular basis for the betterment of the Siamese people help promoted self-development of government officials.

Fourthly, fairs and exhibitions in Bangkok reflected the growth of Bangkok as a modern city as seen in the constructions of roads, bridges, and tramways as modern means of transportation, and in the increase in the types and volume of modern business in Bangkok.

Department History
Field of Study History
Academic year 2006

Student's signature.....*Kantika Sriudom*.....

Advisor's signature.....*Piyant Bunnag*.....

Co-advisor's signature.....*Sud Chonchirdsin*.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยแรงใจและความอนุเคราะห์ของปियชนและกัลยาณมิตรมากมายเกินกว่าจะกล่าวได้หมด ดิฉันขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ ที่นี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งศาสตราจารย์ ดร. ปิยนาด บุญนาค “ครู” ผู้ใส่ใจต่อลูกศิษย์ในทุกเรื่อง และ อาจารย์ ดร. สุต จอนเจดสิน “พี่” ที่ใจดีกับน้องเสมอแม้จะอยู่แสนไกล ท่านอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งสองได้เมตตารับฟังและอ่านผลงานอันยืดยาวของศิษย์เสมอมา กรุณาให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ยิ่ง ช่วยวางกรอบการทำงานให้ชัดเจน ดึงจุดเด่นที่มีให้ปรากฏกระจ่างขึ้น ซึ่ให้เห็นจุดด้อยที่พึงแก้ไข คอยเอาใจช่วยและให้กำลังใจอันแสนมีค่าในยามที่ศิษย์รู้สึกอับจน เป็นที่ซาบซึ้งใจแก่ศิษย์ยิ่งนัก

ขอขอบพระคุณกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์พิพาดา ยังเจริญ ประธานคณะกรรมการ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกัญญา บำรุงสุข อาจารย์ ดร. ชีรวัด ฅ ป้อมเพชร กับ อาจารย์ ดร. สุเนตร ชุตินธรานนท์ ที่ได้กรุณาอ่านวิทยานิพนธ์ฉบับนี้อย่างละเอียด ให้คำแนะนำและข้อสังเกตอันเป็นประโยชน์เพื่อช่วยให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้องสมบูรณ์ขึ้น

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการบริหารหลักสูตรอักษรศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ที่ให้โอกาสดิฉันได้เข้ามาศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิตและผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สืบแสง พรหมบุญ ที่กรุณาอนุมัติการลาศึกษาตลอดระยะเวลา ๕ ปี อาจารย์ ดร. ชาญวิทย์ เกษตรศิริ ผู้ให้โอกาสทำงานอันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ทุนสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ หัวหน้าและเพื่อนร่วมงานที่มหาวิทยาลัยรังสิตที่คอยถามไถ่และให้กำลังใจเสมอ รวมทั้งพี่สมพรกับเจ้าหน้าที่ของภาควิชาประวัติศาสตร์และคณะอักษรศาสตร์ทุกท่าน

ดิฉันได้รับความอนุเคราะห์ข้อมูลหลักฐานจากสำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ หอวิชาฐานุสรณ์ สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศูนย์สารนิเทศมนุษยศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาฯ www.expomuseum.com ตลอดจนอาจารย์และเพื่อนพี่น้องที่ทั้งหลาย ทั้งที่ช่วยแนะนำแหล่งข้อมูล ช่วยค้นหาและอนุญาตให้ใช้หนังสือหายาก เช่น พงษ์ธิดา เกษมสิน พี่ธงชัย ลิขิตพรสวรรค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พีรศรี โปวาทอง ผู้สนับสนุนทั้งหลักฐานและข้อคิดเห็น

ขอบพระคุณท่านผู้ใหญ่ที่นับถือ ทั้งที่สมาคมประวัติศาสตร์ฯ และที่อื่นๆ คณาจารย์ พี่เพื่อน น้องระดับบัณฑิตศึกษา ทั้งที่จุฬาฯ และประสานมิตร พี่และเพื่อนอักษรฯ ที่ได้รับฟังความคิดร่วมแลกเปลี่ยนความเห็น คอยห่วงใยและส่งกำลังใจมาเป็นนิจ โดยเฉพาะ พี่วารุณี ไอสถารมย์ พี่สุพจน์ แจ่มเร็ว สมจิต จิระนันท์พิร สิริวรรณ จุฬากรณ์ วรพร ภูวงศ์พันธุ์ ณิชฐพร ไทยจงรักภักดิ์ วรางคณา นิพัทธ์สุขกิจ สมศรี ชัยวุฒิชยา โดม ไกรปรกรณ์ ประสิทธิ์ พงศ์อุดม และธำรงค์ศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์

ท้ายที่สุด ขอขอบพระคุณบิดามารดาที่เคารพรัก ญาติพี่น้องในสกุล “ศรีอุดม” พี่เหมียว ทรัพย์ และน้องสาวสุดที่รัก ผู้เป็นกำลังใจและมีส่วนสำคัญยิ่งในผลงานนี้ คุณงามความดีใดๆ ที่เกิดขึ้นจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขออุทิศให้ครูบาอาจารย์ประสาวิชาทั้งปวงและผู้มีพระคุณทุกท่าน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญแผนผัง.....	ฐ
สารบัญภาพ.....	ฑ
บทที่	
๑ บทนำ.....	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	๑
๑.๒ กรอบแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา.....	๕
๑.๓ ขอบเขตและวัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	๖
๑.๔ สมมติฐาน.....	๖
๑.๕ วิธีการศึกษา.....	๖
๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับ.....	๙
๑.๗ การสำรวจเอกสาร.....	๙
๑.๘ คำจำกัดความที่ใช้.....	๑๔
๒ “เอกซฮิบิเชน” ของสยาม: แนวคิดและกระบวนการสมัยใหม่แบบตะวันตก.....	๑๖
๒.๑ แนวคิดและกระบวนการจัดแสดง “เอกซฮิบิเชน”.....	๑๗
๑) องค์ประกอบของ “เอกซฮิบิเชน”.....	๑๘
๑.๑ ผู้จัดให้มีการแสดง (Organiser).....	๑๘
๑.๒ สถานที่จัดแสดง (Exhibition Ground).....	๒๐
๑.๓ ผู้ตั้งแสดงสิ่งของ (Exhibitor).....	๒๑
๑.๔ ผู้ชมการแสดง (Visitor/Fair-goer).....	๒๓
๒) ความสัมพันธ์ระหว่างคนกลุ่มต่างๆ ในการแสดง “เอกซฮิบิเชน”.....	๒๔
๒.๑ กระบวนการจัดส่งสิ่งของไปตั้งแสดงในต่างประเทศ.....	๒๕
๒.๒ โครงสร้างความสัมพันธ์ในการตั้งแสดง “เอกซฮิบิเชน”.....	๒๕

๓) ภาระบวการจัคแสดง “เอกชธิบิเชน”: กิจกรรทงเศรษฐกิจ.....	๓๓
๓.๑ กิจกรรทงที่ก่อให้เกิคผลทงเศรษฐกิจเฉพะหน้า.....	๓๓
๓.๒ กิจกรรทงที่ก่อให้เกิคผลทงเศรษฐกิจระยะยว.....	๓๓
๓.๓ ควมสัมพันธ์ของผูที่เกิยข้องกับกิจกรรทงเศรษฐกิจ.....	๓๕
๒.๒ “เอกชธิบิเชน” ของสยามในต้งประเทศ: แบบอย่างของ “เอกชธิบิเชน” ในสยาม	๓๖
๑) การแสดง “เอกชธิบิเชน” ของสยามก่อน พ.ศ. ๒๔๔๐.....	๔๕
๑.๑ แบบแผนของการตั้งแสดงสิ่งของในต้งประเทศ.....	๔๖
๑.๒ บทบาทของการแสดง “เอกชธิบิเชน”.....	๕๑
๑.๓ ประโยชน์ของสถนอัครราชทูตสยามที่มีต่อการแสดง “เอกชธิบิเชน”.....	๕๔
๒) การเสด็จประพาสยุโรป พ.ศ. ๒๔๔๐: จุดเปลี่ยนของ “เอกชธิบิเชน” สยาม.....	๕๕
๓) การแสดง “เอกชธิบิเชน” ของสยามหลัง พ.ศ. ๒๔๔๐.....	๖๖
๒.๓ สรูป.....	๘๓
๓ “เอกชธิบิเชน” ในสยาม ก่อน พ.ศ. ๒๔๔๐.....	๕๐
๓.๑ “นาเชนแนล เอกชธิบิเชน”: มหกรรมของบ้านเมืองในโอกาสสมโภชพระนคร....	๕๐
๑) กำหนดการสมโภชพระนครครบรอบร้อยปี.....	๕๑
๒) ภาระบวการจัคแสดง “นาเชนแนล เอกชธิบิเชน”.....	๕๔
๓.๒ การจัดเตรียม “นาเชนแนล เอกชธิบิเชน”.....	๕๘
๑) การเตรียมพื้นที่ตั้งแสดง.....	๑๐๐
๑.๑ ผู้จัดเตรียมสถนที่.....	๑๐๑
๑.๒ องค์ประกอบภยในรั้ว “นาเชนแนล เอกชธิบิเชน”.....	๑๐๔
๒) ผู้จัดให้มีการแสดง “นาเชนแนล เอกชธิบิเชน”.....	๑๐๖
๒.๑ กำหนดเวลาเปิดการแสดง.....	๑๐๕
๒.๒ ตัวและข้อปฏิบัติเกี่ยวกับตัว.....	๑๑๑
๒.๓ บริการต้ง.....	๑๑๓
๒.๔ ข้อห้ามในโรงเอกชธิบิเชน.....	๑๑๔
๓) ผู้รวบรวมสิ่งของ.....	๑๑๕
๔) ผู้ตั้งแสดงสิ่งของ.....	๑๒๓
๔.๑ ผู้ตั้งแสดงสิ่งของที่ได้จากการเรียกเกณฑ์.....	๑๒๓

๔.๒ ผู้ตั้งแสดงสิ่งของตามหน้าที่ความรับผิดชอบ.....	๑๒๖
๔.๓ ผู้ตั้งแสดงสิ่งของตามความเชี่ยวชาญ.....	๑๒๖
๔.๔ ผู้ร่วมตั้งแสดงสิ่งของตามประกาศเชิญของคณะกรรมการ.....	๑๒๗
๓.๓ การแสดง “นาเซนแนล เอกซฮิบิเชน”.....	๑๓๔
๑) การตั้งแสดงสิ่งของในโรงเอกซฮิบิเชน.....	๑๓๔
๑.๑ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับพระเจ้าแผ่นดิน.....	๑๓๘
๑.๒ งานศิลปหัตถกรรม.....	๑๔๐
๑.๓ ทรัพยากรธรรมชาติ.....	๑๔๑
๑.๔ สินค้าของสยาม.....	๑๔๒
๑.๕ เครื่องมือเครื่องใช้.....	๑๔๓
๑.๖ สิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน.....	๑๔๔
๒) การแสดงมหกรรม.....	๑๔๕
๓) การแก้ไขปัญหาระหว่างที่มีการแสดง “นาเซนแนล เอกซฮิบิเชน”.....	๑๔๕
๔) ผู้ชมการแสดง.....	๑๕๔
๔.๑ ชาวสยาม.....	๑๕๕
๔.๒ ชาวต่างประเทศ.....	๑๕๗
๓.๔ การจัดเก็บงาน “นาเซนแนล เอกซฮิบิเชน”.....	๑๕๕
๑) การจัดเก็บพื้นที่.....	๑๕๕
๒) การส่งสิ่งของไปตั้งแสดงในต่างประเทศ.....	๑๖๑
๓.๕ ความสำคัญของ “นาเซนแนล เอกซฮิบิเชน”.....	๑๖๓
๑) การแสดง “ตัวตน” ของสยาม.....	๑๖๓
๑.๑ ความเจริญที่สืบทอดมาจากอดีต.....	๑๖๖
๑.๒ ความสามารถในการปรับตัวให้ทันสมัยอยู่เสมอ.....	๑๖๗
๑.๓ ความก้าวหน้าและทันสมัย.....	๑๖๗
๒) ความพยายามจะสถาปนา “พระราชอำนาจ” ของพระเจ้าแผ่นดิน.....	๑๖๘
๒.๑ การโยงพระราชอำนาจมาสู่สถาบันกษัตริย์.....	๑๖๕
๒.๒ การสร้างแบบอย่างให้กับ “เอกซฮิบิเชน” ในสยาม.....	๑๗๔
๓.๖ การแสดงพิพิธภัณฑ์ที่เกาะสีชัง: การประยุกต์ใช้ “นาเซนแนล เอกซฮิบิเชน”.....	๑๗๖
๓.๗ สรุป.....	๑๘๐

บทที่

หน้า

๔	“เอกซฮิบิเชน” ในสยาม หลัง พ.ศ. ๒๔๔๐.....	๑๗๒
	๔.๑ การแสดง “เอกซฮิบิเชน” ของพระเจ้าแผ่นดิน.....	๑๗๕
	๑) งานนักขัตฤกษ์ประจำปี วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม.....	๑๕๑
	๒) งานฤดูหนาว.....	๒๑๗
	๓) ความสำคัญของ “เอกซฮิบิเชน” ของพระเจ้าแผ่นดิน.....	๒๒๔
	๔.๒ การแสดง “เอกซฮิบิเชน” ของข้าราชการ.....	๒๓๐
	๑) “เอกซฮิบิเชน” ของกระทรวงเกษตราธิการ.....	๒๓๑
	๑.๑ การประกวดพันธุ์ข้าวปลูก.....	๒๓๑
	๑.๒ การแสดงกสิกรรมและพานิชการ.....	๒๓๖
	๒) “เอกซฮิบิเชน” ของกระทรวงธรรมการ.....	๒๔๑
	๓) “เอกซฮิบิเชน” ในหัวเมือง.....	๒๔๓
	๔.๓ สรุปล.....	๒๔๖
๕	สยามรัฐพิพิธภัณฑ์: นาเซนแนล เอกซฮิบิเชนครั้งสุดท้ายของสยาม.....	๒๔๕
	๕.๑ ผู้รับผิดชอบการจัดแสดง “สยามรัฐพิพิธภัณฑ์”.....	๒๕๔
	๑) ผู้ริเริ่มจัดแสดงสยามรัฐพิพิธภัณฑ์.....	๒๕๔
	๒) ผู้รับผิดชอบการจัดแสดง.....	๒๕๕
	๓) ผู้รับผิดชอบการจัดแสดงสิ่งของ.....	๒๕๕
	๔) การสร้างสวนลุมพินีเพื่อจัดแสดงสยามรัฐพิพิธภัณฑ์.....	๒๕๖
	๕) ความสนใจที่สื่อมวลชนมีต่อ “สยามรัฐพิพิธภัณฑ์” และ “สวนลุมพินี”.....	๒๕๗
	๕.๒ การเตรียมจัดแสดง “สยามรัฐพิพิธภัณฑ์”.....	๒๖๓
	๑) การเตรียมพื้นที่เพื่อใช้จัดงานแสดงสยามรัฐพิพิธภัณฑ์.....	๒๖๗
	๒) การจัดแบ่งหน้าที่ในการดำเนินงาน.....	๒๖๕
	๓) การหาทุนในการจัดงาน.....	๒๗๐
	๔) การจัดเตรียมข้อมูลและสิ่งของในการจัดแสดง.....	๒๗๑
	๕) การอำนวยความสะดวกด้านที่พักให้ชาวต่างประเทศ.....	๒๗๓
	๕.๓ “สยามรัฐพิพิธภัณฑ์” ในสวนลุมพินี.....	๒๗๕
	๑) แผนผัง “สยามรัฐพิพิธภัณฑ์” ในสวนลุมพินี.....	๒๗๕
	๒) ผลรวม “เอกซฮิบิเชน” ในสยามที่ “สยามรัฐพิพิธภัณฑ์”.....	๒๗๕

บทที่

หน้า

๑.๑ “นาเชนแนล เอกซฮิบิเชน”	๒๗๕
๑.๒ งานนักขัตฤกษ์นมัสการพระพุทธชินราช วัดเบญจมบพิตร	๒๘๐
๑.๓ การประกวดพันธุ์ข้าว และการแสดงกสิกรรมและพานิชการ	๒๘๒
๑.๔ การแสดงศิลปหัตถกรรมนักเรียน	๒๘๓
๑.๕ งานฤดูหนาว	๒๘๔
๕.๔ ความหมายและความสำคัญของ “สยามรัฐพิพิธภัณฑ์” ในสวนลุมพินี	๒๘๖
๑) “นาเชนแนล เอกซฮิบิเชน”	
ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว	๒๘๘
๑.๑ เรื่องของพระมหากษัตริย์	๒๘๘
๑.๒ พระราชภาระในการปกครอง	๒๙๑
๑.๓ ทรัพยากรของสยาม	๒๙๒
๑.๔ ประชากรของสยาม	๒๙๔
๒) ภาพจำลอง “สยามรัฐ” ที่เจริญก้าวหน้า	๒๙๕
๒.๑ การศึกษา	๒๙๕
๒.๒ การพาณิชย์	๒๙๗
๒.๓ เทคโนโลยี	๓๐๗
๓) หนทางแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ	๓๐๗
๓.๑ การกระตุ้นเศรษฐกิจเฉพาะหน้า	๓๐๗
๓.๒ การแสวงหารายได้เงินตราต่างประเทศในอนาคต	๓๐๗
๓.๓ การสำรวจตนเองเพื่อสร้างฐานะทางเศรษฐกิจ	๓๐๗
๕.๕ สรุป	๓๑๐
๖ บทสรุป	๓๑๓
รายการอ้างอิง	๓๑๘
ภาคผนวก	๓๓๘
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	๓๗๕

สารบัญตาราง

ฎ

ตารางที่	หน้า
๑	รายการ “เอกซฮิบิเชน” ที่สยามได้รับเชิญจากต่างประเทศ..... ๓๕
๒	“เอกซฮิบิเชน” ของสยามทั้งในประเทศและต่างประเทศ ก่อน พ.ศ. ๒๔๔๐..... ๔๔
๓	“เอกซฮิบิเชน” ของสยามทั้งในประเทศและต่างประเทศ หลัง พ.ศ. ๒๔๔๐..... ๖๗
๔	ข้อบังคับในการชม “นาเซนแนล เอกซฮิบิเชน” ๑๐๘
๕	ประกาศแจ้งเรื่องการชม “นาเซนแนล เอกซฮิบิเชน” สำหรับข้าราชการสำนักฝ่ายใน..... ๑๐๘
๖	วันเวลาที่อนุญาตให้ชมการแสดง..... ๑๑๐
๗	ชนิดของตู้ชมการแสดง..... ๑๑๒
๘	การเรียกเกณฑ์สิ่งของจากหัวเมืองต่างๆ..... ๑๑๖
๙	สิ่งของที่ตั้งแสดงในงานสมโภชพระนครครบรอบร้อยปี..... ๑๒๔
๑๐	การจำแนกผู้รับผิดชอบตั้งแสดงสิ่งของใน “นาเซนแนล เอกซฮิบิเชน”..... ๑๒๕
๑๑	การจำแนกรายละเอียดสิ่งของใน “นาเซนแนล เอกซฮิบิเชน”..... ๑๓๖
๑๒	การเปลี่ยนแปลงอัตราค่าเข้าชมการแสดง..... ๑๕๒
๑๓	สาระของสิ่งที่ตั้งแสดงใน “นาเซนแนล เอกซฮิบิเชน”..... ๑๖๔
๑๔	“เอกซฮิบิเชน” ในสยามหลัง พ.ศ. ๒๔๔๐ และเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้อง..... ๑๘๓
๑๕	รายรับของบริษัททรงรางไทยในช่วงที่มี “งานวัด” ๒๒๗

สารบัญภาพ

๖

ภาพที่	หน้า
๑	พลับพลาของสยามในมหกรรมนานาชาติที่กรุงปารีส พ.ศ. ๒๔๓๒ (ค.ศ. ๑๘๘๙)..... ๔๑
๒	พลับพลาสยามในหอแสดงหัตถกรรม มหกรรมที่นครซิดาโก พ.ศ. ๒๔๓๖ ๔๘
๓	การแสดงสิ่งของจากสยามในหอแสดงพิพิธภัณฑ์จากป่า มหกรรมที่นครซิดาโก พ.ศ. ๒๔๓๖..... ๔๕
๔	ผลงานเย็บปักของสตรีสยาม มหกรรมที่นครซิดาโก พ.ศ. ๒๔๓๖..... ๔๕
๕	พลับพลาสยาม มหกรรมนานาชาติที่กรุงปารีส พ.ศ. ๒๔๔๓..... ๗๓
๖	พลับพลาสยาม พ.ศ. ๒๔๔๗.....๗๗
๗	พระบรมฉายาลักษณ์ที่ประดับในพลับพลาสยาม๗๕
๘	สิ่งของที่จัดแสดงภายในพลับพลาสยาม มหกรรมนานาชาติที่เมืองเซนต์หลุยส์ ประเทศสหรัฐอเมริกา พ.ศ. ๒๔๔๗.....๗๕
๙	การแสดงผลผลิตทางการเกษตรของสยามในหอกลสิกรรม มหกรรมนานาชาติที่เมืองเซนต์หลุยส์ ประเทศสหรัฐอเมริกา พ.ศ. ๒๔๔๗.....๘๐
๑๐	การแสดงเครื่องมือจับปลาของสยามในหอแสดงกลสิกรรม มหกรรมนานาชาติที่เมืองเซนต์หลุยส์ ประเทศสหรัฐอเมริกา พ.ศ. ๒๔๔๗.....๘๐
๑๑	โฆษณาโรงสีข้าวгимเจ็ง ที่ได้รับรางวัลเหรียญบรอนซ์จากการประกวดข้าว จากมหกรรมนานาชาติที่เมืองเซนต์หลุยส์ พ.ศ. ๒๔๔๗.....๘๑
๑๒	โรงมหรสพภายในรั้วโรงเอกซฮิบิเซน.....๑๐๖
๑๓	โฆษณารายการอาหารของราชภัตตาคารในงานวัดเบญจมบพิตร.....๒๐๖
๑๔	ภาพวาดอาคารจัดแสดงมหกรรมนานาชาติกรุงปารีส พ.ศ. ๒๔๑๐.....๒๕๓
๑๕	ภาพโฆษณาการแสดงของมณฑลจันทบุรีในสยามรัฐพิพิธภัณฑ์.....๒๕๔
๑๖	ภาพโฆษณาโรงสีข้าวยี่ห้อจินกิมกี.....๒๕๘
๑๗	ภาพโฆษณาห้างแอล. โบเฮนสกี.....๒๕๙
๑๘	ภาพโฆษณาห้างไวท์อะเว และเบงกัสยามกัมมาจล.....๓๐๐
๑๙	ภาพโฆษณาห้างประดิษฐสุคนธา.....๓๐๑
๒๐	ภาพโฆษณาห้างบำรุงศิริพันธ์.....๓๐๒
๒๑	ภาพโฆษณาห้างโอเรียนเต็ล เบเกอร์รี่.....๓๐๓
๒๒	ภาพโฆษณาห้างสรรพานิชสโตร์.....๓๐๔
๒๓	ภาพโฆษณาห้างสุชาติกล.....๓๐๕
๒๔	ภาพโฆษณาห้องจัดตะมะโล.....๓๐๖

แผนผังที่	หน้า
๑	มหรหรมนานาชาติที่เมืองเซ็นต์หลุยส์๓๖
๒	ส่วนขยายที่ตั้งพลับพลาศยาม๓๗
๓	“นาเซนแนล เอกซฮิบิเชน” ณ ท้องสนามหลวง.....๑๐๒
๔	งานนักขัตฤกษ์นมัสการพระพุทธชินราช พ.ศ. ๒๔๕๘ (๑)๒๑๒
๕	งานนักขัตฤกษ์นมัสการพระพุทธชินราช พ.ศ. ๒๔๕๘ (๒).....๒๑๓
๖	“สยามรัฐพิพิธภัณฑ์” ในสวนลุมพินี พ.ศ. ๒๔๖๘.....๒๕๒
๗	มหรหรมนักขัตฤกษ์อังกฤษ พ.ศ. ๒๔๖๗.....๒๕๒
๘	แผนผังอาคารจัดแสดงในมหรหรมนานาชาติกรุงปารีส พ.ศ. ๒๔๑๐.....๒๕๓
๙	Empire Stadium.....๒๕๓
๑๐	หอแสดงมณฑล.....๒๕๓
๑๑	ส่วนขยายแผนผังสยามรัฐพิพิธภัณฑ์ด้านถนนหัวลำโพงนอก.....๒๗๗
๑๒	ส่วนขยาย “สยามรัฐพิพิธภัณฑ์” เฉพาะเขตแสดงพิพิธภัณฑ์.....๒๘๑
๑๓	การเรียงลำดับจัดแสดงหอแสดงมณฑล.....๒๘๒
๑๔	ภาพขยายการแสดงหน้าที่ในกระทรวงศึกษาธิการที่ “สยามรัฐพิพิธภัณฑ์”.....๒๘๕
๑๕	เปรียบเทียบแผนผังสยามรัฐพิพิธภัณฑ์ กับ แผนที่สวนลุมพินี พ.ศ. ๒๔๖๕.....๓๐๕